

דעת חכמים

עלון שבועי להגדלת רוממות התורה ולומדיה, והחדרת השקפה טהורה ואמתית לכל אחד מישראל

גליון מס': 306 פרשת וארא שבת קודש כ"ח טבת תש"פ (25 בינואר 2020 למניינם)

בנשיאות מורנו הרב חיים רבי שליט"א

תל-אביב	16:47	17:46	ציאה	ר"ת
ירושלים	*16:31	17:45		
חיפה	16:34	17:44		
באר שבע	16:48	17:47		
*לנוהגים 40 דק' 16:11				

"לכה דודי לקראת כלה, פני שבת נקבלה"

המשא המרכזי

מורנו הרב חיים רבי שליט"א

יסוד היסודות של תיקון ימי השובבי"ם

טובל ושרץ בידו

ומכאן גם לנשים היוצאות לרחוב ביופי חיצוני ומודרני ורחובי. וצריך לדעת שיש כאן בעיה חמורה מאד בצניעות, וספק צניעות לחומרא! ובמקום להיות מהדרין באבקת חלב נכרי, עדיף להיות מהדרין מן המהדרין בפאה נכרית, ובפרט לנו הספרדים שזה גם בבחינת "אל תיטוש תורת אמך". ולא מובן כלל, כיצד יתכן לעשות תיקונים בימי השובבי"ם על ידי קריאת תהלים, תענית דיבור וסעודות מצוה, כאשר בפועל, באופן מעשי, להלכה למעשה, עדיין צריך חיזוק בשמירת העיניים וב'קדושים תהיו', ועדיין לא קיימנו את ההלכה 'להתרחק מאד מאד'. וכן לנשים התורניות שעדיין אצלן הבגדים אינם בשלימות של 'מהדרין', ועדיין חסר בצניעות, ועדיין נראה רחובי ממש! אז מה תועלת יש בתיקון של השובבי"ם כשהבעל קורא תהלים בעוד שזוגתו מביאה דינים וחרון אף בעולם, רחמנא ליצלן. ומסתבר באמת שלפני עצרות לתענית דיבור וכדומה, יש לעשות מסירות לתענית של שמירת העיניים ברמות גבוהות, בבחינת 'להתרחק מאד מאד', וזו חובה קדושה לפני התהלים והתעניות, ומי שלא עושה כן, הרי זה בבחינת טובל ושרץ בידו (תענית טז). וזה בעצם היסוד של כל היסודות של ימי השובבי"ם אף לדעת רבינו הארי"ז ז"ל, וזה בבחינת "עזוב רשע דרכו", ראשית עזיבת החטא, ואחר כך "וישוב אל ה'" ויעשה תשובה (והאריך כזה ר"י בסעי' ט).

"טיפול שורש" לעזיבת החטא

ובזה מובנים דבריו הקדושים של רבינו המשנ"ב (בבליה"ל סי' תקע"א) על מי שעוסק בתורה ותורתו אומנתו שפטור מתעניות וסגופים, ע"ש. וכונת הדברים שעל ידי עסק התורה, הוא לומד ויודע היטב את ההלכה, וזוכה ליראת שמים, וזוכה לעשות לעצמו טיפול שורש לעזיבת החטא. וכידוע מרבינו היערות דבש (ובזה בהקדמה למשנ"ב ח"ג), על מי שלא יודע הלכות שבת שבדאי נכשל, כך מי שלא לומד דיני קדושה וצניעות ולא מקיים למעשה, אז בודאי נכשל. ומה הועילה בכל קנייניה, אם רעה בעיני אדוניה (שע"ת לרי"י שער ח' אות י"ז).

וכן תיקון השובבי"ם על מידת הכעס, אין זה מתחיל כך, אלא ראשית יש לחזור בתשובה מהצערות והכעס, ולשבור גאוותו ותאוותו, ומצוה עליו לשבת למטה מן הכל, וילבש בלויי סחבות המבוזות את לובשיהם (רמב"ם פ"ב מהלכות נדבות), ואחר כך כשמרגיש כבר את עצמו צנוע ועניו באמת, אז יעשה התיקון והלימוד לתקן מה שפגם על ידי הכעס.

טיפול שורש בימי השובבי"ם זה סוד ההצלחה, והלואי שנזכה לכך. שבת שלום.

השכל לדורות עולם, במעלת המוסר וההתבוננות וההתבודדות כדת וכדין. וזה מתאים לדברי חז"ל הקדושים (ברכות א') כל דבור ודבור שיצא מפיו הקדוש ברוך הוא לטובה, אפילו על תנאי, לא חזר בו, ע"ש. ויש ללמוד מכאן שההבטחות של ה' יתברך הכתובות בתורה, מתקיימות תמיד, וכן סיפורי התורה, יש בהם תמיד מוסר השכל, וגם הנהגות נכונות וישרות לחיי היום יום, ואין בהם דבר אחד לבטלה, חס ושלום.

"להתרחק מאד מאד"

ומכאן לימי השובבי"ם, ימים קדושים אלו של השובבי"ם מטרתם לתקן מה שפגמנו ב'קדושים תהיו', מה שפגמנו בשמירת העיניים, וכמובן באיסור השחתת חס ושלום, אשר ער ואונן שהיו בגיל שבע שנים מתו בעוון זה, ולא עזר להם זכות אביהם ולא זכות הסבא יעקב אבינו ע"ה. ועי' בזה"ק (סי' חוקת), שאפילו עוג מלך הבשן - שהיה גוי גמור - מצווה באיסור השחתתו. וכנראה שזה קשור לשפיכות דמים (ועי' נדה י"ג), וזה אחד משבע מצוות בני נח.

ומבואר בגמרא (ב"ב כ"ג), ההולך בשביל של פריצות הנשים ויש שביל שאין בו פריצות, הרי זה רשע. ומבואר ברשב"ם שגם אם שמר את עיניו, עצם זה שעובר בשביל כזה הרי זה רשע (ובזה"ל הלכה ביו"ד סי' ס"א). ומבואר בגמרא (ברכות כ"ג) על הפסוק "ולא תתורו", שהכוונה לגילוי עריות, רחמנא ליצלן, ע"ש. ומבואר בגמרא (שבת ק"ט) על חכמי ישראל זיע"א שלא הסתכלו ולא נגעו במילה שלהם, ואלו הם כמובן דרגות עצומות של 'קדושים תהיו'. ואם זה על עצמם, על אחת כמה וכמה על אחרים, ועל אחת כמה וכמה על איסורי עריות ברחוב, או בעיתון או בחוברות מסויימות שאינן על טהרת הקודש, ועל אחת כמה וכמה מכשירי טלפון שיש בהם חשש גדול של יצר הרע, רחמנא ליצלן. ומבואר בר"ן (תוספות ל"ג) על רב יוסף שסימא את עיניו בכוונה, כי רצה להגיע לדרגה של רבו שהיה גדול הדור (פ"י ב"ב ט"ז), ואמרו על רב שלא היה מסתכל חוץ לארבע אמותיו (ועי' פ"ק"י נדה כ"ג), ואם בדרות שלהם כך, על אחת כמה וכמה בדרות שלנו!

ומבואר בשו"ע (א"ח הגזר סי' כ"א ס"א) צריך אדם להתרחק מהנשים מאד מאד, ע"ש. ונדיר מאד למצוא בשו"ע ביטויים חריפים כאלה. ומכאן יש ללמוד על טלפון שיהיה כשר בלבד - בלי כלום, ממש כלום! ועדיף לקנות מצלמה כדי לצלם, ולא דרך הטלפון, ועדיף לקנות מכשיר ניווט לדרכים (כי פי"א ס"ג ל"ג) ולא בתוך הטלפון, וזה בגדר 'להתרחק מאד מאד'. ועי' בגמרא (חולין מ"ד) מה שאמרו חז"ל 'הרחק מן הכיעור ומן הדומה לו', ע"ש. ממש מצוה להתרחק.

שמעתא בעא צילותא

בפרשתנו פרשת וארא, מסופר על המאמץ הגדול שעושים משה ואהרן לבוא לקראת עם ישראל, ולשמח אותם שהם עומדים לפני הגאולה, לצאת ממצרים ולקבל את התורה. ועל אף הכח הגדול שהיה למשה ואהרן, שאמרו כן בשליחות מה' יתברך, בארבעה לשונות של גאולה, והוצאתי והצלתי וגאלתי ולקחתי, ועם כל זה הפסוק מעיד (ו'): "ולא שמעו אל משה מקוצר רוח ומעבודה קשה". ומבארים הרמב"ן והספורנו, שכאשר יש עבודה קשה וקוצר רוח ואין מצב רוח, ממילא אין להם לב להתבונן בדבריהם של משה ואהרן. והדברים נוראים למתבונן, שכאשר אין כח לשמוע ולהתבונן, גם אם גדולי הדור כמשה ואהרן באים בשליחות מה' יתברך, אין הקשבה אין התבוננות ואין כלום, והצער הגדול של הגלות עדיין קיים.

ולמדנו מכאן, עד כמה צריך לטפל ב'קוצר רוח', עד כמה יש להשקיע בהקשבה טובה. וחז"ל אומרים (מגילה כ"ה) שמעתא בעא צילותא, ופירש רש"י, שכדי לשמוע ולהבין דברי תורה, צריך דעה צלולה ומיושבת בלי טרדה כלל ועיקר, ע"ש. ואם משה רבינו היה מטפל ביהודים בגלות מצרים, טיפול במצב רוח במקום קוצר רוח, וכן טיפול להתבונן, במקום פיזור הנפש, היו עם ישראל מבינים ושומעים. וזה בגדר טיפול שורש, כיצד להשפיע בתועלת מרובה כאשר יש הקשבה מלאה.

המתבונן מרויח; האדיש מפסיד

עוד מסופר בפרשתנו על שבע המכות שקיבלו המצריים, ועדיין פרעה הרשע והחרטומים אינם מוכנים להיכנע, ולא השפיעו עליהם מכות אלו להוציא את עם ישראל ממצרים. ובמכת ברד מסופר על אותם אלו שלא הכניסו את בהמותיהם לתוך בתיהם, ומחמת כן מתו כולם. ונשאלת השאלה, כיצד יתכן שאינם פחדו, וכי שש מכות חזקות כאלו שסובלים מהם המצריים יום יום, לא מעורר אותם? אלא הפסוק מעיד (ו' ט'): "ואשר לא שם לבו אל דבר ה', ויעזוב את עבדיו ואת מקנהו בשדה", כלומר, חוסר שימת לב וחוסר התבוננות, גורם להיות אדישים ולהמשיך לקבל מכות נוספות, לסבול ולהתייטר, כי כאשר השכל לא פעיל, לא מבין ולא מתבונן, סובלים וסובלים ומפסידים עוד ועוד. ובעצם כל שבע המכות שבפרשת וארא לא היו לבטלה, שהרי עם ישראל למדו מכל מכה ומכה שיעורים באמונה, וחיזוק עצום. וראו והבינו בדעתם, שה' יתברך הוא השולט על בעלי חיים שבמים (במכת כפרת), ועל בעלי חיים שבאוויר (במכת כינים), ועל בעלי חיים שבמדבר (במכת ערוב ודב), ועל בני האדם כולם (במכת שחין). ומכאן שהמתבונן מרויח, ואילו העצלן והמסיח דעתו, מפסיד. וזה בשבילנו לימוד מוסר

להתענג על ה'

הרב אליהו רבי ראש הכולל

זהירות! גם לחץ עם כוונות טובות עלול להיות מסוכן

מצוקות החיים ומשברי הנפש, ואלי אפילו כוונות טובות הם אלו שהובילו אותו להתנהגות נלווה זו, זוכה היה אותו בחור להינצל, ואולי היום היה הוא מטובי מחנכי הדור הבא.

אולם, הפעם נעלה בשלב אחד נוסף. שלב של מעבר לזכותו של הילד לחיים ללא השפלות. שלב שנקרא: "חיים ללא לחץ".

וכלפי מה הדברים אמורים?

ישנם הורים או מורים שיודעים שלא להידרדר לרמת פשע של השמצת והעלבת הקטינים. אולם, מתוך רצון טוב וכוונות מדהימות מלחיצים הם את הקטנים ודוחקים בהם לסיים את חוק לימודם ולהוביל את עצמם להצלחה, גם בתמורה לאבדן שלווה הנפש משני הצדדים. הכוונות טובות, התוצאות בטוחות הקצר גם הן יכולות להיראות טוב. אולם, בטווח הארוך ניצב בפנינו ילד, שמיום ליום ומעומס לעומס כבד יותר, לוקח את החיים כעול גדול יותר ואת איכות החיים ברמת הקרקעית.

ושוב, לא מדובר בהורים או במורים המזלזלים בילדיהם חלילה, לא מדובר בתוקפניים שלא כדון, מדובר בסך הכל באנשים עם רצון טוב שלוחצים ודוחקים את בני הנוער יותר מכפי כוחם, ועושים זאת בלחץ 'פיזי' מתוך עד לא מתון בכלל...

בפרשתנו, בתיאור העול אותו הטילו המצרים על עם ישראל, ובמקביל העול אותו העניק הקדוש ברוך הוא למצרים בתמורה, איננו רואים ייסורים מהותיים הגדולים יותר מהדוחק והלחץ אותם העניקו המצרים לעם ישראל, ובתמורה לכך קיבלו אותו בכפל כפליים מהקדוש ברוך הוא. בפרשת שמות כאשר ה' יתברך מסביר את התערבותו למען עמו הוא אומר: ועתה הנה צעקת בני ישראל בא אלי וגם ראיתי את הלחץ אשר מצרים לחצים אתם. כלומר, הלחץ הוא אסון מצריים הגדול ביותר הגורם לי להתערב למען עמי ישראל.

ואמנם גם עם ישראל התלונן על העבודה יותר מאשר על הרג ילדיהם כאמור: ויִאָּנְחוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִן הָעֲבֹדָה וַיִּזְעְקוּ וַיַּעַל שׁוֹעֲתָם אֶל הָאֱלֹהִים מִן הָעֲבֹדָה, שהיה קושי השעבוד קשה בעיניהם יותר מכל אסון אחר.

וכן בפרשת "כי תבוא", בסיכומה של גלות מצרים, אומר הכתוב "וירא את עוניו ואת עמלנו ואת לחצנו", כאשר הלחץ מכבד בתור הדבר האיום והנורא ביותר אף מעבר ל'עמלנו', אלו הבנים ששוקעו בטיט (בגדה של פסח). ללמדך, שהעול, הקושי והייסורים הגדולים ביותר הם ייסורי הלחץ הגורמים לאדם לאבד את שיקול דעתו ושלווה נפשו. צער שאין למעלה ממנו!

וילד, נער ומתבגר, המכירים את העולם מהחוויות הקטנות אותן חווים הם כימיהם הראשונים על אדמת הארץ, משכילים להבין מאותם מאורעות קטנים מהם החיים ועד כמה נעימים ונחמדים הם. וכאשר 'זוכים' הם ללחץ מתוך כוונות טובות, 'מבינים' הם שאלו הם החיים, זה טעמם, וחיי קושי ממתנינים להם בעתיד.

גם אם יש לך כוונות טובות, אל תאבד את עתידו של ילדך או תלמידך בשוגג. חיים שכאלה עלולים להסתיים במזרח הרחוק תחת כפותיו של גוי מגושם, ועד עלייתך לשמי רום לא תדע שבידך היה הדבר.

ולשוואלים אם כן היאך ניתן לדעת מהי רמת הלחץ המותרת ומה הרמה האסורה, התשובה היא: שבכל ספק ברמת לחץ, יש 'ספק נפשות' והדין הוא בכל ספק נפשות לחומר. מחוסר לחץ לא יקרה אסון הגדול יותר מלחץ מיותר, כך שעדיף להחמיר ולהרפות.

יזכנו ה' יתברך לגדל את בנינו ובנותינו בנחת ובנחת, ולרוות מהם רק נחת כל הימים.

וברוכים תהיו!

שלום וברכה מורי ורבותי!

במסגרת שיחותינו על הדברים הבערים באמת, שוחחנו לפני שבועיים ושלשה על הזכות והחובה לעדכן במידת הצורך את הילדים שגם מורים עלולים לטעות, ולא תמיד על התלמיד לקבל מילים קשות ופוגעות כחץ המכוון ללב. לא נחזור להאריך בדברים, ומי שלא היה עד לשיחות אלו, מתבקש לפנות לעלונים הקודמים בפרשיות "ויגש" ו"ויח" ו"להתעדכן לרווחתו ולרווחת ילדיו".

תגובות רבות קיבלנו על שיחות אלו, כשמתוכן אני רוצה, ברשותכם, לצטט שתיים מרכזיות ומאפיינות תגובות רבות אחרות, כאשר האחת עונה על חברתה.

התגובה הראשונה התקבלה מלבה המורתח של אם מישראל שכתבה, שלאחר שנים של הדחקה הגיעה לאותה מסקנה, אם כי באיחור מה, איחור שגבה מחיר לא זול מחיי ילדיה, אולם טוב מאוחר מאשר לעולם לא.

התגובה השנייה היתה מכן תורה האמון על "חיי צער תחיה ובתורה אתה עמל", וכדלהלן: וכי עלינו להיבהל ולהילחץ כל כך מילד המקבל נזיפות ומילים פוגעות שלא כדון ממורו, ומדוע אנו חוששים כל כך לירידתו הרוחנית והגשמית בעקבות כך וממהירים ללטפו באהבה וברוב חיבה? אולי ההיפך הוא הנכון? אולי מה שמוטל עלינו הוא להראות לילד שישנן גם תקופות לא כל כך חיוביות בחיים וגם איתן יש להתמודד, וכאשר מלווים את חיינו סבל וצער, עלינו ללועסם ולמצות את המרור עד תומם? כאמור, התגובה הראשונה האמיתית והכנה עונה על התגובה השנייה, ומזכירה עד כמה עלול הנער לקבל את הדברים שלא בגודלם הנכון ולהסיק מסקנות חפוזות עד כדי אובדן.

בטרם נעבור ללקחי פרשתנו, אספר מעשה "אנוש" שהייתי עד אלי בצעירותי.

בחור שבילדותו ספג ממורו השפלות ונאצות, אלימות מילולית ואפילו פיזית, ומאז נשבע לעצמו שיום יבוא ויהיה גדול וכל יכול וישוב לנקום במורו על כך.

ואכן, מיד לאחר נשירתו מהדרך השקיע את כל כולו בכל לוחמה וקרב מגע אפשריים, ולאחר 'שרף' את מיטב ימי בחרותו, חזר למקום הלימודים ממנו פרש, נפגש עם המורה ואמר לו את המילים הבאות: "כיום, לאחר שאני בוגר ובשל יותר, אני מבין ששום טוב לא יצא מלוחמה פיזית נגדך. אולם, דבר אחד אני מבקש, אנא! קח איתך את סיפור חיי, ותזכור שטעות שעשית ואפילו לא שמת לב אליה, גרמה לבחור כמוני להרס של חיים. כיום, באיחור, אני מוצא את עצמי ללא תורה, ללא עבודה וללא סיכוי סביר להקמת משפחה נורמלית".

בשולי הדברים, סיפר לנו אותו בחור, שבאחת הקרבות בהם נלחם במזרח הרחוק עם זדים, כשמראש כללי החתרות הגדירו כמנצח את מי שמצליח לשלוח את יריבו לישיבה של מעלה או של מטה... ואכן, מיד בתחילת הקרב היה ברור לכולם שהיריב הגוי הוא זה שעומד לנצח. הוא היה שירי יותר, גדול יותר ואיש לוחמה מנוסה ומדויק הרבה יותר. אולם, ברגעים האחרונים, כאשר ראה בחורנו כי כלו כל הקיצים, דמיין לעצמו את אותו מורה שהשבית את חייו בתור היריב הנלחם נגדו, ובאותם רגעים קיבל תעצומות נפש וכוחות למעלה ממושגיו האמיתיים וחבט ביריב עד זוב דם וחיים. גם כאשר הוכרז כמנצח, הוא לא הצליח לחדול מלחבוט בשירי של היריב. את כל זעמו, הסכולו ושנאתו הוציא על אותו בן נכר.

הסיפור אינו מכלי שלישי או שני, אלא הוא סיפור שהייתי עד לו. לו היה מאן דהו שידע להשכיל ולעמוד לימינו של אותו בחור בנערותו ולהסביר לו שאותו מורה לא באמת שונא אותו ולא באמת שש להכאיב לו, אלא

ניתן לשלוח שאלות בדרכים הבאות:

www.aterett.co.il info@aterett.co.il 03-5011125

שאלה יפה

שׂו"ת ממורנו הרב שליט"א

וגם אין בעיה כשנוגעת בעצמה בזמן ההנקה, משום שכעת דינם כמגולים (עיי' הל"ע ח"א עמ' קכ"א). ואף בלילה הדין כן.

למסקנה, מותר לקרוא תהלים, ובפרט לנשים, וזה מצוין (ועיי' יבי"א ח"ו סי' ט).

חתן שאינו מוכר לציבור המתפללים

שאלה: ישנו חתן בבית הכנסת שאינו מוכר כלל לקהל המתפללים, האם הוא חייב לומר בקול רם שהוא חתן, ובכך לפטרם מאמירת הוידי, או שהוא רשאי לשתוק, ובכך יאמרו וידי כרגיל? ובפרט בשני וחמישי, כאשר יש סליחות ותחנונים באמירת "אל מלך וכו'?"

תשובה: החתן אינו חייב להזדהות, ולא כלום, אלא התפלה תהיה עם אמירת הוידי כרגיל, וזה מצוין. וזאת משום שהסיבה לכך שהחתן פוטר את כולם מאמירת הוידי היא, מאחר וכולם שמחים בו, ושמחים איתו, כאשר רואים שיש עוד חתן מהקהילה המקיפים בית של תורה ויראה בישראל, והשמחה נמשכת לכל הנלווים אליו (עיי' מש"ב סי' קכ"א סי' קכ"ג). אולם כאשר הם אינם מכירים אותו, ואין להם שמחה של ממש, אלא שהם שמחים יותר שאין היום אמירת וידי, באופן כזה עדיף שהחתן ישתוק. ואין כאן זלזול חס ושלום במעלת החתן, אלא אדרבא יש כאן כבוד שמים להרבות בתחנונים ובנפילת אפים (ועיי' כ"ח סי' קכ"א סי' ט).

הפסקה משיעור תורה כדי לשמוע ברכת כהנים

שאלה: מה הדין להפסיק שיעור תורה על מנת לשמוע ברכת כהנים?

תשובה: כידוע, תלמוד תורה כנגד כולם, ולכן העוסק בלימוד תורה פטור מלענות על קדיש, קדושה וברכו, כששומע ממניין אחר הנמצא בחדר אחר. והוא הדין לענין ברכת כהנים, שאין חובה להפסיק באמצע הלימוד כדי לשמוע ברכת כהנים, מאחר וכבר התפלל וזכה לשמוע בתפלה ברכת כהנים.

ואם אכן במניין שבו התפלל לא היה כהן, ולא שמע ברכת כהנים, ראוי לו להצטרף לאותו מניין, ולבוא ולהתברך, מאחר ויש אומרים שיש מצוה על ישראל להתברך (עיי' יבי"א ח"ז סי' י"ב).

אולם באופן כללי אינו חייב להפסיק, אלא שאם רוצה להפסיק רשאי, משום שאחרי הכל יש בזה מצוה של כבוד שמים וקידוש השם, בבחינת "ואני אברכם". ומובא בגמרא (סוטה ל"ח) שהקדוש ברוך הוא מתאווה לברכת כהנים, ע"ש (ועיי' יבי"א ח"ז אב"ע סי' ת סק"א), וכמובן שיש להזהר בזה מחילול ה', שהרי אם הכהנים נמצאים איתו ממש באותו בית הכנסת, והוא יושב ודומם, הרי זה כעין זלזול במצוה. אולם כשהוא בחדר אחר, אינו חייב להפסיק וכ"ל.

תשובה: כל מה שעוזר לטובת האדם, אין בו איסור של בל תשחית, כידוע (ועיי' ע"ז ו"א, בחד"ה עוק"ז).

ודע, שגם אם לא ישליך את האוכל לאשפה, אלא ישמור אותו לסעודה הבאה, עדיין זכה לקיים תענית הראב"ד. ואפילו אם יתעכב כמה דקות לשבור את התאוה, ואחר כך ימשיך לאכול, גם כן יקיים תענית הראב"ד. וזה אפשר לעשות בסעודת שבת קודש, שמפסיק לאכול כדי לומר דברי תורה, וכולם שומעים וממשיכים באכילה, ואחר כך גם הוא ימשיך באכילה, וזה מצוין.

המקור לאיסור "בל תשחית", הוא בפרשת שופטים, שם כתוב שאסור להשחית עצי פרי ולעקרם מן הארץ (ועיי' ספרי הקדוש, ומה"ס, ועיי' בחד"ה ספרי ענין הגפס לבראשית ע"ב הקדוש, ומה"ס).

להזמין אדם לחתונה כשאינו מעוניין לבוא

שאלה: יצא לי כמה פעמים בזמן האחרון שחתן הזמין אותי לחתונתו, ושאל אותי האם אני יודע על מישוה נוסף שהוא שכח להזמין אותי. ולא ידעתי האם לומר לו על עוד אנשים, משום שבשבילם זו הוצאה גדולה. ושאלתי היא, האם אני צריך לומר לחתן על עוד אנשים שהוא לא הזמין, או שאפשר לשנות קצת ולומר לו שאני לא זוכר כרגע?

תשובה: אם באמת נראה לך בבידור שפלוני אלמוני מעדיף שלא לבוא, אז בחכמה מותר לך לומר לחתן שאתה לא זוכר כרגע, אני יחשוב וכו'. וגם ניתן לומר לחתן בעדינות, כעין תוכחה, שאין חובה להזמין את כולם לחתונה.

ומאידך, לאדם עשיר באמת, יש לתת הזמנה, ולשבח את החתן בפניו, ולומר לו שהוא זקוק וכו'. ואף אם לא יבוא, כדאי להמליץ לאותו עשיר שיתן מתנה בעין יפה, ויש בזה חסד גדול, ופשוט.

בגדר "המעביר על מידותיו"

שאלה: מה שאמרו חז"ל המעביר על מידותיו מוחלים לו על כל פשעיו, האם זה אפילו אם רק העביר על מידותיו פעם אחת, או שצריך לעשות כן תמיד? ואם באופן שלא כעס, אלא שבלבו מר לו מאד, האם גם על כך נאמר "מוחלים לו על כל פשעיו"?

תשובה: פעם אחת זה לא מספיק, משום שממשיך בקפידות שלו, ולא עשה ולא כלום בזה. ומה גם שצריך שגם בלבו לא יהיה לו מר. וזה בבחינת ונפש כעפר וכו', והיינו גם בנפש (ועיי' בן יודיע קידושין ט"ז). ומי שילמד אמונה ויגיע להשגות, יהיה לו קל מאד לחיות כך.

קריאת תהלים בשעת הנקה

שאלה: האם מותר לאשה לקרוא תהלים בשעה שהיא מניקה?

תשובה: מותר, משום שלאשה אין בעיה של טפח באשה ערוה בפני עצמה, ואפילו בפני חברתה (מש"ב סי' ע"ה סק"ח).

לימוד גמרא והלכה ביום תענית הדיבור העולמי

שאלה: האם יש ענין להשתתף בימי השובבי"ם בתענית הדיבור העולמי (שחלו ביום שלשי הקיץ) בקריאת תהלים בציבור, או שיש להמשיך בלימוד הגמרא וההלכה כרגיל?

תשובה: כתוב בגמרא (שבת קכ"ג), תלמוד תורה כנגד כולם, והתורה מכפרת על הכל (מש"ב בביאור סי' תקע"א). וידוע מהרש"ש (תני"ג ג'), שלימוד התורה בעיון ובעומק, הרי זה מצוין. ולקראת תנ"ך באמצע לימודו, הרי זה ביטול תורה.

ועיקר התיקון לנו הגברים בימי השובבי"ם, הוא להוסיף בקדושה, בשמירת העיניים ובכבוד ראש גדול, וכידוע על רב יוסף ורב ששת שסימו את עיניהם בכוונה תחילה, כדי להתקדש (עיי' ר"ן על הרי"ף קידושין ל"א), וכן מצוה על הנשים להוסיף בצניעות, ולעשות בדק הבית מה'מודה' הקולקלת והאופנה הטמאה, רחמנא ליצלן.

ועם כל זה נראה שפעם בשנה יש להשתתף עם כולם בתענית הדיבור העולמי, בקריאת התהלים בתחנונים גדולים, וכשמכוונים ביום זה להתפלל על כלל ישראל, ועל כל מיני אנשים השרויים בצרות, זהו דבר גדול מאד. ומי שמרגיש בזה עבודת ה' ודבקות בה', כדאי שיעשה כן, בבחינת "ואני תפלה" (הפ"ס ק"ט ט"ז), וכשמכוונים להתפלל על כולם, זוכים לקיים בזה גם מצות "אהבת ישראל".

קריאת עיתונים חילוניים

שאלה: האם מותר לקרוא עיתון יומי או שבועי, כאשר העורכים או הסופרים אינם שומרים תורה ומצוות?

תשובה: אסור בהחלט! והרי זה בכלל ספרים חיצוניים. ויש בעיתון זה עבודה זרה, כלומר, זלזול בתורה, שזו עבודה זרה ממש. וכן גילוי עריות, משום שיש שם קלקולים נוראים של תמונות לא צנועות, וכן מאמרים של תועבה, תועה אתה בה (נדרים נ"ג), ונבלות פה, רחמנא ליצלן. וכן שפיכות דמים, משום שיש דברים שאסור לפרסמם, וגם מה שמותר לפרסם, צריך לפרסם בעדינות ובריאת שמים. ואפילו לעטוף דברי מאכל וכדומה בעיתון, זה אסור. והוא מוקצה מחמת מיאוס, רחמנא ליצלן. אנחנו מניחים לעיתון "הדרך" של התנועה הקדושה תנועת ש"ס, מיסודו של מרן רבנו הגדול זיע"א, שהיה מנוי מעיקרא על העיתון המצוין "המודיע", של אגודת ישראל. והעיקר להצמד תמיד למה שמביא יראת שמים. עיתון חילוני רחמנא ליצלן, הוא גרוע יותר מעיתון נוצרי עובד עבודה זרה (עיי' ספרי ע"ב ע"ה נ"א).

גדר האיסור "בל תשחית"

שאלה: האם כשאני מקיים תענית הראב"ד ומשייר מקצת מן המאכל בסוף הסעודה, אין בזה איסור של בל תשחית לאוכל שנזרק לפח? ומיהו בעצם ההגדרה של "בל תשחית", ומה המקור לכך?

זה קנה חכמה

הרב חיים דרשן

רב בית המדרש 'שחקים' קריית אונו

התבטא הרב אליהו בקשי דורון ואמר: אמנם לא זכיתי לשמוע שיעור עמוק בעיון ופלפול של גאון גדול, אבל זכיתי ללמוד שיעור של זיכוי הרבים, מסירות ודאגה לעם ישראל! וכידוע, שבזכות השיעורים האלו זכינו לעולם התורה הספרדי, ע"י שרבים מאותם בעלי בתים שלחו את בניהם לישיבות קדושות, ומהם צמחו ת"ח גדולים וביניהם מו"ר הגר"ח רבי שליט"א. וכל זה בזכות מסירות נפשו של מרן זיע"א, שלא דאג רק לעצמו.

ואנו הקטנים צריכים ללמוד מדרכו של מרן זיע"א. לעיתים אנו בתור אברכים, כשמציעים לנו להעביר איזה שיעור או ללמוד עם מישהו שחלש מאתנו ע"מ לקדם אותו, עולים בנו מחשבות "מתי אעשה גם אני לביתי?".. "לא חבל על הזמן".. אמנם מרן זיע"א מלמד אותנו שהמחשבות האלו הם טעות! ואין הקב"ה מקפח שכר כל בריה, ולא מפסידים מזיכוי הרבים! וראינו את זה גם על עצמנו, זכינו בס"ד לגשת ולהבחן במספר נושאים ברבנות הראשית, וכל נושא שלימדנו אותו ברבים זכינו וראינו הצלחה גדולה, אולם הנושאים שלא זכינו ללמד אותם ברבים, הסיעתא דשמיא הייתה מאתנו והלאה..

מו"ר ועט"ר הגר"ח רבי שליט"א - אשר כל מה שאנו עושים ופועלים בקרית אונו ת"ו הכל מכוחו ומכח כוחו - ממשיך בדרכו של מרן זיע"א ועושה רבות להרבות תורה ולזכות את הרבים. תמיד כשאנו מזמינים את הרב לחזק את הצבור בכלל ואת האברכים שלנו בפרט, הרב נענה מיד ומגיע ומדבר בעוצמה וברגש, כאילו עומד בפני מאות ואלפים.

ידוע כמה הרב מכתת את רגליו מהצפון ועד הדרום לחזק ידיים רפות ולאמץ ברכיים כושלות. ולא בכדי זכה מו"ר הרב שליט"א להקים קהילות רבות ותלמידי פרוסים ברחבי הארץ. בהזדמנות זו נשלח ברכת רפואה שלימה למו"ר. זכות הרבים תעמוד לו. אורך ימים ושנות חיים בטוב ובנעימים, אכ"ר.

מעלת זיכוי הרבים

מסופר בגמרא (מלוע"ט פ"ה), על ההוא מרבנן שאליהו הנביא היה מתגלה אליו באופן תדיר, פעם אחת ביקש אותו חכם מאליהו הנביא שיראה לו מה קורה במתיבתא דרקייעא, הסכים אליהו הנביא אך הזהירו ואמר, בכולם אתה יכול להסתכל, אמנם במתיבתא דרבי חייא אל תסתכל! אמר לו, וכיצד אדע מה היא מתיבתא דרבי חייא? השיבו אליהו הנביא, שהסימן לכך הוא, שכל החכמים עולים ויורדים על ידי עזרת המלאכים ואילו רבי חייא עולה בעצמו ללא עזרת המלאכים, ובאמת אותו חכם לא עמד בפיתוי והסתכל, מיד יצאו שתי ניצוצות של אש וסימו את עיניו. למחרת הלך אותו חכם והשתטח על קברו של רבי חייא וביקש רחמים, ונתרפא.

ומבואר שם בגמרא, שרבי חייא זכה למה שזכה בזכות המסירות הגדולה שלו לזיכוי הרבים, והגמרא שם מתארת באריכות כיצד טרח ועשה שלא תשתכח תורה מישראל. רבי חייא היה גדול הדור, אבל המעלה המיוחדת שבגללה זכה למה שזכה היא מפני שהיה "גדול מזכי הרבים"!

מי לנו גדול בדורנו ממרן רבינו עובדיה יוסף זיע"א, שכגודל גדלותו בתורה כך גדלותו בזיכוי הרבים. עד שאמר עליו ידידו מרן הגרש"ז איריבך זצ"ל, מפני מה זכה הרב עובדיה ששמו ותורתו התפרסמו בכל העולם, הרי כולנו למדנו יחד בכולל של הגרצ"פ פרנק זצ"ל? אלא - מספר הגרש"ז - כשכולנו סיימנו את ה"סדר" בכולל, אזי "המתמידים" לא סגרו את הגמרות והמשיכו ללמוד, אולם מרן הרב עובדיה במקום להמשיך ללמוד, הלך ללמד את הבעלי בתים בשכונת הבוכרים בירושלים. ועל התקופה ההיא מספר הראשל"צ הרה"ג אליהו בקשי דורון שליט"א, שהיה אז בחור ישיבה, ואמרו לו שיש אברך צעיר בירושלים שהוא גאון גדול וכדאי לשמוע שיעור ממנו. הרב, שהיה אז תושב חיפה, עשה את כל הדרך מחיפה לירושלים, נסיעה שאז - לפני כשישים שנה - ארכה יותר מארבע שעות, כדי לשמוע שיעור מהרב עובדיה. והנה, כשהגיע לשיעור, הוא שומע שמרן מדבר דברי תורה פשוטים לבעלי בתים בשילוב סיפורי צדיקים. לאחר זמן

הרגע הגורלי

פעם בשנה
כל שנה
לכל השנה!

מרכז הקונגרסים אונו
כ"ח בשבט תש"פ | 23 בפברואר 2020

זה כבר בא!

להתחזק

לחזק

להשפיע

להיות

מחיר כרטיס:
100 ש"ח לחודש
במשך 12 חודשים

1700.700.770
055-6688007
055-6688008